

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΙΝΙΚΩΝ και ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Πρακτικά Συνεδρίου
(Αθήνα, 17 Μαΐου 2006)

Επιμέλεια: Νέστωρ Κουράκης

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2007**

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

του **Νέστορα Ε. Κουράκη**
Καθηγητή Νομικής Σχολής Αθηνών

Σε ευσύνοπτο εγχειρίδιο που κυκλοφόρησε τον Μάιο 2006 με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Για να Νιώθουμε Ασφαλείς μέσα σε μια Κοινωνία Ενεργών Πολιτών» είχα ήδη την ευκαιρία, στα εκεί «Προλεγόμενα», να παραθέσω ένα περίγραμμα για τις βασικές ιδέες που διαπερνούν τον θεσμό των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας, να αναφερθώ στις πρόσφατες εξελίξεις του θεσμού αυτού στην Ελλάδα και διεθνώς, καθώς και να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην καλύτερη λειτουργία αυτών των Συμβουλίων.

Θα ήταν, επομένως, περιττό να επαναλάβω εδώ τα όσα εξέθεσα εκεί, αφού τα δύο βιβλία, έστω και με διαφορετικό περιεχόμενο, αφορούν κατά βάση την ίδια θεματική και απευθύνονται στο ίδιο αναγνωστικό κοινό. Αλλωστε, στο τέλος αυτού του βιβλίου υπάρχει, υπό μορφή επίμετρου, ένα κείμενο με ερωτήσεις και απαντήσεις, το οποίο είχε ήδη διανεμηθεί παλαιότερα σε ενδιαφερόμενους και στο οποίο παρέχονται βασικές πληροφορίες για τον θεσμό των Συμβουλίων. Θεωρώ ωστόσο χρήσιμο να προβώ με την ευκαιρία αυτών των Προλεγομένων σε κάποιες ειδικότερες κριτικές για την πορεία του θεσμού επισημάνσεις, οι οποίες πιστεύω ότι βοηθούν στην καλύτερη αξιολόγηση και αποτίμησή του:

Εν πρώτοις, τα κείμενα που έχουν συγκεντρωθεί εδώ αποτελούν τις εισηγήσεις και παρεμβάσεις ενός Συνεδρίου που διοργανώθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών το απόγευμα της 17.5.2006 με θέμα τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας. Εκπρόσωποι φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με πρωτοστάτη την ΚΕΔΚΕ (Κεντρική Ένωση Δή-

μων και Κοινοτήτων Ελλάδος), αλλά επίσης εκπρόσωποι της επιστημονικής κοινότητας, και του Κεντρικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας, παρουσίασαν στο Συνέδριο αυτό τις τοποθετήσεις και διαπιστώσεις τους για την έως τώρα λειτουργία του θεσμού, τις «καλές πρακτικές» που εφαρμόζονται από τους Δήμους στο πλαίσιο αυτού του θεσμού, τους τρόπους υπέρβασης των όποιων δυσκολιών παρουσιάσθηκαν κατά την εφαρμογή του, καθώς και για τις δυνατότητες χρηματοδότησης του θεσμού μέσω προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως συντονιστικός φορέας για τη διοργάνωση του προαναφερθέντος Συνεδρίου, αλλά και για την εν γένει λειτουργία των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας στη χώρα μας ορίσθηκε με νόμο (ά. 13 ν. 3387/2005) το Κεντρικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ.). Το Συμβούλιο αυτό στη σύντομη διάρκεια της θητείας του (Νοέμβριος 2005 έως Ιούνιο 2006), αλλά και με εφελτήριο την προεργασία που είχε γίνει από προηγούμενες συναφείς Ομάδες Διοίκησης Έργου υπό τον συνάδελφο Καθηγητή κ. Ιωάννη Πανούση και τον υπογράφοντα, επέτυχε, πιστεύω, να εκπληρώσει την αποστολή του σε ιδιαίτερα ικανοποιητικό βαθμό. Ειδικότερα, φρόντισε -σε συνεργασία με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και άλλους φορείς- να καταστήσει τον θεσμό των Τοπικών Συμβουλίων ευρύτερα γνωστό στη χώρα μας, να βοηθήσει στην ουσιαστικότερη λειτουργία του θεσμού ανά την Ελλάδα, να διευρύνει -μέσω ημερίδων, ιστοσελίδας και δημοσιεύσεων- το πλαίσιο συνεργασίας των Συμβουλίων μεταξύ τους και με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., να ευαισθητοποιήσει τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων αλλά και τους ενεργούς πολίτες προς την κατεύθυνση της κοινωνικής πρόληψης της παραβατικότητας αντί για την καταστολή, ακόμη, δε, να εκπροσωπήσει κατ' επανάληψη τη χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος (EUCPN, δηλαδή EU Crime Prevention Network). Όλα αυτά τα επιτεύγματα καταγράφονται και σε έγγραφο του Υπουργού Δημόσιας Τάξης προς τη Βουλή των Ελλήνων (Γραφείο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου) με ημερομηνία 30.10.2006, όπου επισημαίνονται και τα εξής :

«Αναφορικά με τις δραστηριότητες του ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ., μεταξύ άλλων, πρέπει να σημειωθεί η σύνταξη και δημοσίευση προσφάτως του βιβλίου με τίτλο : «Για να νιώθουμε ασφαλείς μέσα σε μια κοινωνία ενεργών πολιτών. Πρακτικό Εγχειρίδιο για τη νόμιμη προστασία του πολίτη από την καθημερινή παραβατικότητα». Στο έργο αυτό περιέχονται συμβουλές στους πολίτες για το πώς να αποφεύγουν ή έστω να περιορίζουν τη θυματοποίησή τους, οδηγίες για τη σύσταση και τη λειτουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας, ιδέες και προτάσεις για τις παρεμβάσεις στις οποίες μπορούν να προβαίνουν τα Τοπικά Συμβούλια, ώστε να μειώσουν, κατά το δυνατόν, την παραβατικότητα στις περιοχές τους, καθώς και καταγραφή χρήσιμων διευθύνσεων και τηλεφώνων για έγκαιρη επίλυση προβλημάτων που μπορούν να οδηγήσουν στην παραβατικότητα. Με το περιεχόμενο του ανωτέρω βιβλίου, καθώς και με άλλες χρήσιμες πληροφορίες εγκληματολογικού ενδιαφέροντος δημιουργήθηκε και δημοσιοποιήθηκε η ιστοσελίδα www.niotho-asfalis.gr.

Επίσης, την 17-5-2006 στο Πανεπιστήμιο Αθηνών συνδιοργανώθηκε ημερίδα, με θέμα «'το πρόβλημα της παραβατικότητας των ανηλίκων στην Ελλάδα σήμερα και εφικτοί τρόποι αντιμετώπισής του», με τη συμμετοχή της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), του Υπουργείου μας, του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας. Στην ημερίδα έλαβαν μέρος, μεταξύ άλλων, εκπρόσωποι της ΚΕΔΚΕ και των Δήμων, όπου έχουν συσταθεί τέτοια Συμβούλια, μέλη του ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ., καθώς και επιστήμονες που έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερω με το θέμα αυτό. Στη διάρκεια της ημερίδας αυτής διανεμήθηκε τρίπτυχο με χρήσιμες πληροφορίες για τους σκοπούς και τη λειτουργία των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας. Σύντομα δε, πρόκειται να εκδοθούν σε βιβλίο οι εισηγήσεις της ημερίδας,

Ακόμη, υλοποιήθηκε, στο μέτρο του δυνατού, η καταγραφή των νεό-

τερων τάσεων που απαντώνται σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, αναφορικά με την πρόληψη του εγκλήματος και ειδικότερα της μικροεγκληματικότητας με την ενεργό συμμετοχή των Ο.Τ.Α., άλλοι και των πολιτών. Παράλληλα δε, εκπροσωπήθηκε η χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος (EUCPN, δηλαδή EU Crime Prevention Network) και άρχισαν να αξιοποιούνται οι αντίστοιχες εμπειρίες πρόληψης της παραβατικότητας από άλλες χώρες της Ευρώπης.

Πέραν αυτών, τους μήνες Απρίλιο-Μάιο του τρέχοντος έτους διοργανώθηκαν ομιλίες από μέλη του Συμβουλίου, προς εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε μεγάλες πόλεις της περιφέρειας (Θεσσαλονίκη, Πάτρα, κ.λπ.), με θέμα τη σύσταση και λειτουργία Τοπικών Συμβουλίων στους Δήμους της χώρας. Στο πλαίσιο δε αυτό υπάρχει συνεχής συνεργασία με την ΚΕΔΚΕ, καθώς και με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής υπήρξε, μεταξύ άλλων, η θεσμοθέτηση των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας, με άμεση μάλιστα ισχύ, από τον νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 84 ν. 3463/2006). Παράλληλα δε παρακολουθείται και ενισχύεται το έργο των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας.

Προκειμένου ο θεσμός των εν λόγω Συμβουλίων να γίνει ευρύτερα γνωστός στους πολίτες, το ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ. κάλεσε για το σκοπό αυτό ειδικούς επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Indianapolis, οι οποίοι και παρουσίασαν πρόγραμμα τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών spots, ενώ διανεμήθηκε και έντυπο υλικό (τρίπτυχο), μέσω λογαριασμών ΔΕΗ, ΟΤΕ, COSMOTE κ.λπ. για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

Οι προαναφερόμενες δράσεις είχαν ως αποτέλεσμα να γίνει ευρύτερα γνωστός στη χώρα μας; ο θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας και να αρχίσει να λειτουργεί με ουσιαστικότερο τρόπο, ενώ ταυτόχρονα, μεσώ του ευρωπαϊκού φορέα EUCPN, άρχισαν να αξιοποιούνται οι αντίστοιχες εμπειρίες πρόληψης της παραβατικότητας από άλλες χώρες της Ευρώπης».

Θα πρέπει πάντως να ομολογηθεί ότι παρά τα όσα εγκωμιαστικά αναφέρονται ανωτέρω από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης σε σχέση με το Κεντρικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας, η υποστήριξη που παρασχέθηκε από το εν λόγω Υπουργείο για τη λειτουργία του Συμβουλίου αυτού υπήρξε μικρής εμβέλειας και κατώτερη των περιστάσεων, σε βαθμό ώστε ο Πρόεδρος και τα περισσότερα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου, με έγγραφό τους από 15.6.2006 προς τον Υπουργό, να του γνωστοποιήσουν ότι αναγκάζονται να αναστείλουν τις συνεδριάσεις τους «έως ότου αρθούν οι δυσκολίες και λυθούν τα προβλήματα» του Συμβουλίου (π.χ. διάθεση ενός γραφείου και δύο υπαστυνόμων για το Κεντρικό Συμβούλιο επί καθημερινής βάσεως, ώστε να υπάρχει συνεχής επικοινωνία και παροχή συμβουλών προς τα ήδη λειτουργούντα ή και τα υπό σύσταση Τοπικά Συμβούλια της χώρας).

Είναι πράγματι λυπηρό το γεγονός ότι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης δεν αξιοποίησε τη σημαντική αυτή ευκαιρία που του δόθηκε να δείξει προς τον κόσμο ένα άλλο πρόσωπο της Αστυνομίας, με λιγότερη έμφαση στην καταστολή και περισσότερη μέριμνα στην κοινωνική πρόληψη του εγκλήματος, προς όφελος -τελικά- και του ίδιου του Υπουργείου αλλά και της κοινωνίας μας γενικότερα. Ωστόσο, όπως προκύπτει και από τις εδώ εισηγήσεις, τα Τοπικά Συμβούλια έχουν ήδη αρχίσει να λειτουργούν με ουσιαστικό τρόπο σε πολλούς Δήμους της χώρας (Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Ηλιούπολη, Κηφισιά, Ζάκυνθος κ.α.), σύμφωνα και με το νεοπαγές άρθρο 84 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ά. 84 ν. 3463/2006). Με άλλα λόγια, οι συνθήκες ωρίμασαν και «το νερό μπήκε ήδη στο αυλάκι», έτσι ώστε η όποια περαιτέρω «κηδεμονία» ή και απλή παροχή συντονισμού και συμβουλών προς τα κατά τόπους Συμβούλια από κάποιον άλλο φορέα, πλην της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε, να φαίνεται πλέον περιττή και άσκοπη πολυτέλεια.